

Dokumenttype	NOU 1990:12	Dokumentdato	1990-04-00
Tittel	Landsplan for forvaltning av kystsel		
Utvalgsnavn	Kystselgruppen		
Utvalgsleder	Kjønnøy, Gunnar		
Utgiver	Fiskeridepartementet		
Oppnevnt	1985-03-13	Sider	158
Note	Som vedlegg bestandsregistre for havert og steinkobbe		
Kapittel	0 Sammendrag		

En arbeidsgruppe ble opprettet i 1985, med oppdrag å utarbeide et forslag til landsplan for kystselforvaltning. Gruppen forutsatte at mandatet bare skulle gjelde for arter som regelmessig kaster unger på norskekysten, nemlig havert og steinkobbe. Grønlandssel er derfor ikke drøftet i dette arbeidet. Sel på Svalbard forvaltes av andre bestemmelser enn de som brukes på resten av norskekysten, og ble derfor heller ikke tatt med.

Kystselen er idag totalfredet på strekningen fra svenskegrensen til Stad, og fredet i deler av året langs kysten videre nordover. Det er idag fri jakt på sel utenom fredningstiden, uten noen form for registrering av felte dyr. Siden begynnelsen av 1980-årene har det vært iverksatt offentlige fellingsprogrammer i fredningstiden på deler av kysten.

Dagens kystselforvaltning baseres hovedsakelig på saltvannsfiskekloven med Fiskeridepartementet som ansvarlig myndighet. I områder vernet med hjemmel i naturvernloven har imidlertid Miljøverndepartementet forvaltningsansvaret.

Forvaltning av kystsel varierer fra land til land. Forvaltningen av havert og steinkobbe i Danmark, Island, Storbritannia, Vest-Tyskland, Nederland, Canada og USA er nærmere beskrevet i kapittel 4.

Den vesentligste delen av havertbestanden i Norge finnes langs kysten av Trøndelag og nordover til grensen mot Sovjetsamveldet, med Froan som den viktigste yngleplassen. Steinkobbe forekommer i større eller mindre kolonier langs hele norskekysten. Bestandene av steinkobbe langs kysten av Sør-Norge til og med Møre ble sommeren 1988, rammet av en virusepidemi som kan ha redusert bestanden betydelig. I kapittel 5 er begge artenes biologi og utbredelse nærmere omtalt.

Selens innvirkning på fiskeriene kan deles inn i følgende kategorier:

- innvirkning på fiskebestandenes størrelse og tilgjengelighet;
- skader på fisk og redskap;
- spredning av parasitter fra sel til fisk.

Omfanget av selens innvirkning på fiskeriene er lite undersøkt og det er gjort lite for å beregne de samlede økonomiske konsekvenser for fiskerinæringen med hensyn til denne konflikten.

Kystselen hører med i en variert natur med et rikt plante- og dyreliv. Det er av stor naturvernmessig interesse å bevare et utvalg av selbestander og biotoper som representerer både det typiske og det særegne i vår kystnatur.

Arbeidsgruppen foreslår en tredelt forvaltningsplan som består av et sett forvaltningsprinsipper, et bestandsregister og en bestandsmodell. I følge gruppens tilrådninger bør kystselene i utgangspunktet være fredet. I områder hvor selbestandenes produksjon gir grunnlag for høsting, og i områder der det er nødvendig for å regulere bestandenes størrelse, kan det imidlertid gis tillatelse til seljakt. Et ønsket bestandsnivå (ØBN) og et minimumsbestandsnivå (MBN) bør fastsettes for hver enkelt selbestand, hvor MBN må settes høyt nok til å kunne tåle en viss belastning uten at bestanden trues. Produksjonen av en bestand på eller over ØBN skal kunne høstes som en fornybar ressurs for rasjonell utnyttelse, eller for å redusere eventuelle skader forvoldt av sel. Synker bestandsstørrelsen ned til eller forbi MBN, skal all jakt på bestanden stoppes. Selbestander i verneområder bør inngå som en naturlig del av forvaltningsplanen, men det må tas særlige

hensyn til verneinteressene ved fastsettelse av ønsket bestandsnivå.

Det bør satses på ordinær jakt innenfor tidsrammene 2 januar - 30 april og 1 august - 30 september. Arbeidsgruppen foreslår at det innføres en lisensordning og oppgaveplikt for jegerne, slik at myndighetene får en mulighet til å styre jakten for å kunne kontrollere bestandsutviklingen.

ØBN bør i utgangspunktet settes omtrent lik dagens bestandsnivå, med den forutsetning at den justeres etterhvert som vi får ny kunnskap om bestandssituasjonen. MBN bør settes 20% (regnet som prosent av ØBN) under ØBN, men ikke lavere enn 50 sel.

Arbeidsgruppen foreslår en ny forskrift for å iverksette forvaltningsplanen.

Gruppen kommer videre med forslag til et langsiktig overvåkings- og forskningsprogram. Det tas sikte på registrering og telling av alle bestander langs hele kysten omtrent hvert femte år, og regelmessig overvåking av spesielt utvalgte lokaliteter minst hvert annet år. Disse langsiktige registreringene skal følges opp med periodiske undersøkelser av andre parametere som for eks parasittinfeksjon, kondisjon, tilgjengelighet av føde, vandringsmønster og utveksling mellom selbestander, samt alder, kjønn og art av felte dyr.

Overvåkingsprogrammet må suppleres med undersøkelser som antas å kunne bli gjennomført ved hjelp av tidsbegrensede enkeltprosjekter.

Arbeidsgruppens tilrådninger til en ny kystselforvaltning forutsettes bare å innebære mindre administrative konsekvenser utover dagens ordninger. Dette vil i særlig grad gjelde den ytre fiskerietat hvor den økte innsatsen antas å kunne tas innenfor eksisterende ressurser. Totalt sett antas derfor gruppens forslag ikke å medføre økte kostnader i forvaltningen.

Det foreslås etablert et permanent kystselprogram som i tillegg til lokal arbeidsinnsats foreløpig antas å kreve 2 faste stillinger og et årlig driftsbudsjett på 1 million kroner.
